



RAPPORT

Kreditinstitut bör förbättra sina strategier för att hantera nödlidande lån

8 juli 2025

Sammanfattning

Kreditinstitut med en stor andel nödlidande lån bör förbättra sin bedömning av verksamhetsmiljön och utveckla sin verksamhetsplan. Det är en av slutsatserna i en fördjupad analys som Finansinspektionen (FI) har gjort om strategier för nödlidande exponeringar.

Utvärderingen har gjorts med utgångspunkt i Europeiska bankmyndighetens (EBA) riktlinjer (EBA/GL/2018/06) om hanteringen av nödlidande exponeringar¹ och exponeringar med anstånd (nedan kallade riktlinjerna). Det framgår av riktlinjerna att instituten bör göra en bedömning av verksamhetsmiljön, fastslå en strategi och utforma en verksamhetsplan som redogör för hur strategin ska genomföras.

En slutsats från analysen är att instituten ofta kan utveckla eller förbättra bedömningen av verksamhetsmiljön och verksamhetsplanen, medan strategierna i större utsträckning är tillfredsställande.

Inledning

Syftet med analysen är att utvärdera kreditinstitutens strategier för nödlidande exponeringar. Inom ramen för den fördjupade analysen har FI begärt in institutens dokumenterade strategier för nödlidande exponeringar.

Nödlidande lån och bankernas tillgångskvalitet i utlåningen till allmänheten har varit ett högt prioriterat område i EU eftersom många europeiska banker har tampats med höga nivåer av nödlidande exponeringar sedan finanskrisen 2007–2009. Mot bakgrund av problemen med nödlidande lån i Europa, har EBA

¹ Definitionen av nödlidande exponeringar framgår av bilaga V till Kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 680/2014. De nödlidande exponeringarna består oftast av lån som antingen har förfallit till betalning för över 90 dagar sedan eller lån som institutet anser att det är osannolikt att kunden kommer att betala tillbaka.



formulerat riktlinjer med sunda metoder för riskhantering för kreditinstitut som hanterar nödlidande exponeringar.

En central del i riktlinjerna är att kreditinstitut med en andel nödlidande exponeringar på 5 procent eller mer bör upprätta en strategi för att hantera nödlidande exponeringar och exponeringar med anstånd. Strategin syftar bland annat till att instituten inom en realistisk tidshorisont ska kunna reducera nivån av nödlidande exponeringar. I strategin bör institutet på ett tydligt och genomförbart sätt redogöra för vilka målsättningar de har och hur de ska gå till väga för att effektivt minska andelen nödlidande exponeringar för varje relevant portfölj.

Bedömning av verksamhetsmiljön

I början av processen för att ta fram en strategi för nödlidande exponeringar bör kreditinstituten göra en bedömning av verksamhetsmiljön där den interna kapaciteten och förmågan, samt de externa förhållandena, utvärderas. Syftet med bedömningen av verksamhetsmiljön är att identifiera relevanta brister, styrkor och förbättringsområden, samt utvärdera de externa förutsättningarna för att utforma strategin. Bland annat bör instituten utvärdera omfattningen och utvecklingen av de nödlidande exponeringarna, de drivande faktorerna bakom in- och utflödena samt den interna kapaciteten och förmågan. Även aktuella och sannolika framtida externa förutsättningar, som makroekonomiska förhållanden och investerares efterfrågan, bör utvärderas.

De flesta institut har i någon utsträckning utvärderat utvecklingen av nödlidande exponeringar i bedömningen av verksamhetsmiljön, men de drivande faktorerna bakom in- och utflödena kan ofta utvecklas. Utvecklingen av nödlidande exponeringar förklaras främst av det försämrade makroekonomiska läget med ökade räntor, stigande inflation och arbetslöshet samt fler konkurser. Ungefär hälften av instituten har utvärderat åtgärder som de tidigare har genomfört riktade mot nödlidande exponeringar, och de allra flesta har utvärderat institutets operativa kapacitet. De allra flesta institut har i någon form utvärderat de externa faktorerna som exempelvis makroekonomiska förhållanden eller investerares efterfrågan.

Strategi för nödlidande exponeringar

I nästa steg utformar instituten en strategi, baserad på deras bedömning av verksamhetsmiljön och en analys av olika alternativa åtgärder som de kan vidta för att minska nivån av nödlidande exponeringar. Institutet bör även definiera kvantitativa målsättningar för nödlidande exponeringar. Dessa målsättningar bör vara tydliga, ambitiösa och realistiska. De bör fastställas efter olika tidshorisonter, alternativ för reduktion av nödlidande exponeringar och institutets mest betydande portföljer.

Enligt sina strategier använder de allra flesta institut sig av någon form av aktiv portföljreducering, det vill säga försäljning eller värdepapperisering i syfte att minska andelen nödlidande exponeringar. Bland de institut som använder omförhandling eller indrivning av lån för att minska de nödlidande exponeringarna samarbetar en del med externa samarbetspartner som är specialiserade på området. När det gäller kvantitativa målsättningar kan många av instituten förtydliga hur de har definierat målen och säkerställa att de har fastställts efter olika tidshorisonter, alternativ för reduktion och betydande portföljer.

Verksamhetsplan

Instituten bör slutligen utforma en verksamhetsplan för att stödja strategin för nödlidande exponeringar. I verksamhetsplanen redogör institutet för hur de ska genomföra strategin för nödlidande exponeringar i sin verksamhet.

Verksamhetsplanen bör bland annat innehålla tidsbundna målsättningar, åtgärder som ska vidtas på portföljbasis, styrningsformer, resursbehov och teknisk infrastruktur med en förbättringsplan.

De flesta institut redogör för vilka åtgärder de ska vidta på portföljen av nödlidande exponeringar, och ungefär hälften redogör för planerade åtgärder som avser resursbehov och tekniska behov. Verksamhetsplanerna är överlag kortfattade och kan ofta utvecklas.

Slutsatser

En av FI:s slutsatser är att de flesta institut bör utveckla eller förbättra bedömningen av verksamhetsmiljön och verksamhetsplanen. Däremot är institutens strategi för nödlidande exponeringar ofta mer tillfredsställande. I utformningen av en ändamålsenlig och effektiv strategi, har alla delar – det vill säga bedömningen av verksamhetsmiljön, strategin och verksamhetsplanen – en viktig roll.

Strategidokumentet bör uppdateras årligen för att säkerställa att strategin för nödlidande exponeringar är aktuell och anpassad efter den rådande verksamheten och den externa miljön. De flesta institut har uppdaterat sin strategi för nödlidande exponeringar under det senaste året.

Det är viktigt med en väl fungerande strategi för nödlidande exponeringar, särskilt för de kreditinstitut som har en stor andel av sådana exponeringar. Givet den svaga makroekonomiska utvecklingen finns det en viss risk att andelen nödlidande exponeringar fortsätter att öka. FI har för avsikt att fortsätta följa utvecklingen av de nödlidande exponeringarna och av institutens strategier för dem, inom ramen för andra tillsynsaktiviteter.